“12 сәуір- ғарышкерлер күні”

Юрий Гагарин адамзат баласындағы тұңғыш ғарышкер

1961 жылы 12-сәуірде Юрий Гагарин «Восток» кемесімен ғарышқа ұшты

Ғарышкер ит - ЛАЙКА

- ***Лайка — ғарышқа*** *сапар шеккен әлемдегі тұңғыш тіршілік иесі.*
- ***1957 жылдың 3-қарашасында*** *ғарышқа салмағы* ***алты келі, жасы*** *екі жастан асқан Лайканы* ***«Спутник-2» ғарыш*** *кемесімен ғарышқа аттандырып жіберді. Ғарыш кемесі ұшырылғаннан кейін, шамамен, 5-7 сағаттан соң Лайка ғарыштағы температураның күрт артуы мен стресстің салдарынан өледі. Сынақты ұйымдастырушылар о бастан-ақ Лайканың жерге қайтуын күткен жоқ. Олардың жоспарлауынша Лайка ғарышта бір аптаға жуық уақыт өмір сүруі керек болатын.*
- *Кеңес Одағының ғалымдары Лайкамен берге тағы екі итті жаттықтарған болатын. Олар: Белка мен Стрелка. Осынау үлкен сынақты іске асыру үшін Лайканың ұшырылуынан біраз жылдар алдын арнайы коммисия құрылып нақты шараларды анықтап отырды.*
- *Кеңестік ғалымдар ғарышқа иттерді жіберген болсағ, өз кезегінде, АҚШ ғалымдары сынақ жасау үшін шимпанзелерді пайдаланды.*
- *Аты әлемге тарап, атаққа кенелген Лайканың құрметіне әндер жазылап, сигарет шығарылды. Тіпті, топтарының атын өзгерткен әншілер де болды. Ғарыш күніне орайластырылып әр түрлі ашықхаттар*

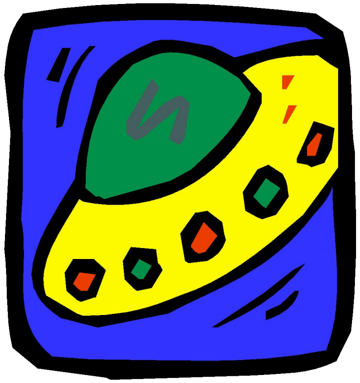

Әубәкіров Тоқтар Оңғарбайұлы – Қазақстанның тұңғыш ғарышкер ұшқышы

1946 ж маусымның 27-інде Қарағанды облысы, Қарқаралы ауданы, «1-інші май» ұжымшарында дүниеге келген, қазақ. Жоғары білімді. Техника ғылымдарының докторы, профессор, академик, авиация генерал-майоры.

1991ж 2 қазанда Байқоңыр ғарыш алаңынан “Союз ТМ - 12” ғарыш кемесімен ұшып, “ Мир” орбиталдық комплексінеде өзге ғарышкерлермен бірге сегіз тәулік бойы ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізіді.

Тоқтар Әубәкіров зерттеуші ғарышкер есебінде, Александр Волков және аустрия ғарышкері Франц Фибек, «Союз ТМ-13» ғарыш кемесімен ғарышқа ұшуға кірісті. Апта бойы «Мир» орбиталды кешенінде жұмыс істеді. 1991ж ж. қазаннаың 10-ында ғарыш кемесімен Жерге қайтып қонды. Ғарышта өтеген мерзімі — 7 күн 22 сағат 13 минөт.

- Қазақтың қара баласы Талғат Мұсабаев ғарышқа қасиетті Құран кітапты, туған жердің бір уыс топырағын, көк байрақты ала ұшқан.
- 19941994 ж. ғарыш1994 ж. ғарышқа 1-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-191994 ж. ғарышқа 1-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-19) 126 күн ғарышта өткізген.
- 19981998 ж. ғарыш1998 ж. ғарышқа 2-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-271998 ж. ғарышқа 2-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-27) 208 күн ғарышта өткізген. Гиннестің үздік табыстар кітәбінде бір айдың ішінде 5 рет не бары 30 сағат 8 минөт ұзақтығымен ашық ғарышқа шыққанны жазылып алынған.
- Ұшқанда американ ғарышкері Л. Эйартс пен ресей ғарышкері (шуваш ұлтынының өкілі) Николай Бударинмен бірге.
- Қонғанда ресей ғарышкерлері Николай Бадурин мен Юрий Батуринмен бірге.
- 20012001 ж. ғарыш2001 ж. ғарышқа 3-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-322001 ж.

Ғарышкер - Талғат Мұсабаев Амангелдіұлы

Валентина Терешкова

- **1963 жылдың 16-шы маусымында Совет ғарышкері Валентина Терешкова бірінші әйел космонавт ретінде ғарышқа көтерілген. Ол “Восток-6” ғарыш кемесімен орбитаға 48 рет көтеріліп, ғарышта барлығы үш күндей болған. Оның миссиясы туралы бірқатар мәселелер көтерілгенімен, Терешкованың жұлдызы ешқашан көмескіленген жоқ.**

Қазақстандағы Байқоңыр айлағының құрылысы 1955 жылы басталып, 1957 жылы пайдалануға берілді. Ғарыш айлағын салуға адам сирек орналасқан және өндіріс орындарынан қашық, Алматы - Мәскеу темір жолының Кызылқұмнан өтетін аймағы таңдап алынды.

Байқоңыр ғарыш айлағынан дүние жүзінің түрлі мемлекеттерінен 150 - ден астам ғарышкерлер ғарышқа сапар шекті. Олар түрлі ғарыш апаттары арқылы ғарышты, шағын планеталарды зерттеді. Осы жерден” Космос”,”Протон”т. б. жердің жасанды серіктері ұшырылды. Бейбіт мақсатта ғылыми жұмыстар жүргізілді

Ғарышкерлер жайлы қызықтар

- Кеңес Одағының екі мәрте батыры Талғат Бигелдиновтың құрметіне Талғат есімі берілген қазақтың екінші, әлемнің 309-ғарышкері де рекордшы атанған. Ол бір ай ішінде бес рет (30 сағат 8 минут) ашық ғарышта болған сапары үшін Гиннесс рекордтар кітабына енген.

- Ғарышкерлер тамағы Мәскеу облысының Ленин ауданында орналасқан Бирюлев тәжірибе зауытында даярланады. Бұл цехта Гагариннен бастап, күні бүгінге дейінгі ғарышкерлердің бәріне тамақ дайындалады. Алғашқыда ғарышкерлер тамағы 165 граммдық түбекшелерде дайындалыпты. Одан алғаш ауыз тиген Гагарин болыпты.

- Ғарышқа сапарларының бірінде Талғат Мұсабаев ажал аузынан қалады. Айтуынша, ашық ғарышқа шыққан кезде, кемеге бекітетін тетік ғарышкердің үстіндегі арнайы костюмі скафандрдан ажырап кетеді. Кемеден алыстай түсіп, енді оралмастай болған жағдайда, таңғажайып құдірет оны құрдымнан суырып алады. Солайша ғарышкер аман қалады.

“Космос әлемінде” ойыны

Алғашқы ғарышқа ұшу ұзақтығы қанша уақытқа созылды?

108 минут

Таңғы немесе кешкі жарық жұлдыз қандай планетаның аты?

Шолпан - Венера

Музыкалы сұрақ:
«Жұлдыз» деген сөзі бар қандай өлең жолын білесіз?

Екі жұлдыз, екі жарық көктегі,
Төбемізден тұрып алды кетпеді.

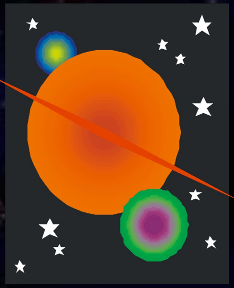

Ғарышқа адамзат ұшқанға дейін не жіберді, аттарын білесіңдер ме?
Иттер: Лайка, Белка, Стрелка, Пчелка, Мушка, Звездочка, Чернушка, Уголек, Ветерок - 9

Ғарышқа ұшатын ракеталар біздің облысымыздағы қай ғарыш айлағынан ұшырылады?

Байқоңыр

Әйелдер арасынан 1963 жылы алғашқы рет ғарышқа кім ұшты?
Валентина Терешкова

Космос корабльдерінде тамақтар қайда сақталады?
Тюбиктерде

Ғарышкерге дене жаттығулары үшін гантельдер керек пе?

Жоқ, өйткені космоста олар өз салмақтарын жоғалтады

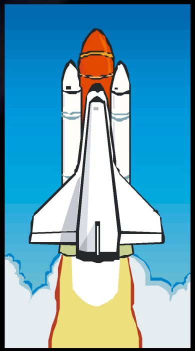

Ғарышка ұшу кезінде космонавт киетін киім қалай аталады
Скафандр

Ғарышкер болғысы келетіндерге!

Барлығы да армандаудан басталатыныын ұмытпаңдар.

Армандаудан қорықпаңдар!

Жалқаулыққа салынбаңдар!